

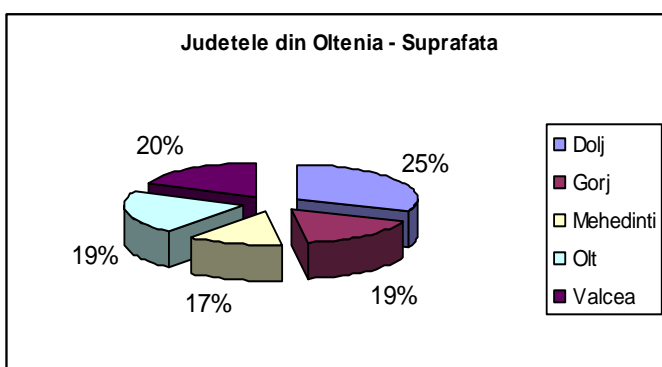
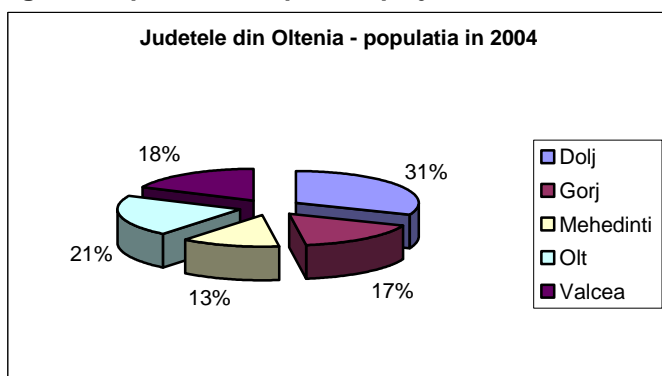
CAPITOLUL IX DISPARITATILE INFRAREGIONALE

Daca, de exemplu, regiunile Sud sau Nord-Est ar putea fi considerate relativ omogene in privinta nivelului de dezvoltare al judetelor, iar regiunile Bucuresti-Ilfov si Sud Est regiuni polarizante (ale caror teritorii, aproape in intregime, sunt puternic influentate de centrele Bucuresti si Constanta), regiunea Oltenia este mai omogena. Chiar daca municipiul Craiova este de departe cel mai important oras din regiune – vechea capitala a regiunii istorice de secole - influenta sa in regiune nu este atat de evidenta. Nu putem vorbi despre o hipertrofie a capitalei regionale asa cum, la nivel national, se poate spune despre Bucuresti si, oarecum, de Cluj, in Regiunea Nord-Vest.

Exista totusi disparitati privind regiunea Oltenia. Toate cele cinci judete care formeaza regiunea Oltenia trec printr-o perioada dificila din punct de vedere socio-economic: daca judetele industrializate din nord (Gorj si Valcea) au fost puternic afectate de restructurarea industrială, ducand la o crestere corespunzatoare a somajului, zona agricola din sud, cuprinzand judetele Dolj, Olt si Mehedinti este puternic afectata de nivelul scazut al productivitatii, avand ca rezultat adancirea saraciei de-a lungul acestor zone traditional subdezvoltate.

Diferentele dintre cele cinci judete incep cu marimea teritoriilor lor si a populatiei: daca judetul Dolj este considerat un judet mare privind atat suprafata, cat si populatia (al 7-lea, respectiv al 5-lea in Romania), restul de 4 sunt judete mici (Gorj, Mehedinti) sau medii (Valcea, Olt).

Fig. 9.1 Populatia si suprafata pe judete 2004

Sursa: Anuarul Statistic al Romaniei 2005

Tab. 9.1 Populatia pe medii la 1 iulie 2004

	Total	Urban	% din total	Rural	% din total	Locuitori/ km
Romania	21673328	11895598	54,9	9777730	45,1	91,2
Oltenia	2317636	1094747	47,2	1222864	52,8	79,7
Dolj	720554	381702	53,0	338852	47,0	97,2
Gorj	386097	180260	46,7	205837	53,3	68,8
Mehedinti	305901	147731	48,3	158170	51,7	61,9
Olt	488176	197286	40,4	290890	59,6	88,4
Valcea	416908	187793	45,0	229115	55,0	72,2

Sursa: Anuarul Statistic al Romaniei 2005

Structura populatiei indica un procent de 59,6% in mediul rural in judetul Olt fata de 52,8% la nivel regional, ceea ce denota un puternic caracter rural al judetului, urmat de judetul Valcea (55%) si Gorj (53,3%).

Cresterea PIB este vizibila atat pe ansamblul regiunii cat si la nivelul fiecarui judet din regiune, inasa cu diferente intre cele cinci judete componente, evidentiindu-se disparitatile de dezvoltare.

Tab.9.2 Produsul Intern Brut in Regiunea Sud-Vest Oltenia in perioada 1999-2003

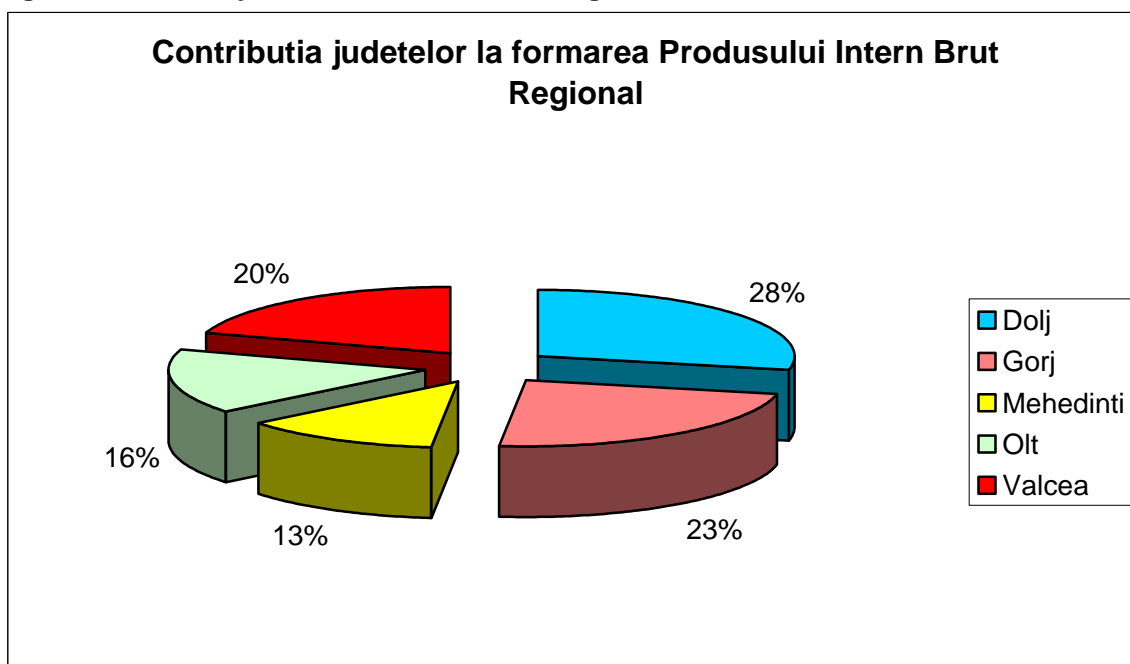
	miliarde lei preturi curente				
	1999	2000	2001	2002	2003
ROMANIA	545 730,2	803 773,1	1 167 687,0	1 514 750,9	1 975 648,1
OLTENIA	52 489,0	74 888,9	104 850,7	130 001,3	179 313,8
<i>Dolj</i>	15 810,8	21 476,9	29 316,6	35 115,8	50 996,4
<i>Gorj</i>	11 300,1	16 680,0	22 688,7	33 502,1	41 826,1
<i>Mehedinti</i>	5 829,9	7 793,4	12 930,7	14 935,8	22 507,8
<i>Olt</i>	9 405,3	13 877,2	19 154,9	20 455,5	28 208,7
<i>Valcea</i>	10 142,9	15 061,4	20 759,8	25 992,1	35 774,8

Sursa: Anuarul Statistic al Romaniei, 2005

Structura PIB regional la nivelul anului 2003 indica o pondere de 28.44 % a judetului Dolj (50.996,40 mld. lei), urmat de 23.32 % in judetul Gorj (41.826,10 mld. lei), 19.95 % in judetul Valcea (35.774,80 mld. lei), 15.73 % in judetul Olt (28.208,7 mld. lei) si 12.56 % in judetul Mehedinti (22.507,8 mld. lei).

Dinamica PIB in perioada 2000-2003 pe judete, evidentiaza cea mai mare crestere, cu 188%, in judetul Mehedinti iar cea mai mica (103%) in judetul Olt, in conditiile unei cresteri medii la nivel regional de aproximativ 140 %.

Fig.9.2 Contributia judetelor la formarea PIB regional %

Sursa: Anuarul Statistic al Romaniei 2005

Pentru a obtine o analiza clara a disparitatilor dintre judetele regiunii, este nevoie de compararea unui numar specific de indicatori:

Tab. 9.3 Analiza disparitati intre judetele regiunii SV

Unitate teritoriala	Castigul salarial nominal mediu net lunar (2004)	Rata somajului (2004)
Dolj	5972615	5,8
Gorj	6668843	8,0
Mehedinti	6479481	10,2
Olt	5835521	7,7
Valcea	5477252	7,6
OLTENIA	6058561	7,5
ROMANIA	5986386	6,3

Sursa: Anuarul Statistic al Romaniei 2005

Diferenta evidenta dintre salariul nominal in judetul Gorj si judetul Valcea este legata de nivelul ridicat al salariilor in activitatile miniere.

Evolutia somajului in ultimul deceniu a fost relativ similara in judete, exceptand judetul Gorj, unde dinamica fortei de munca din industria miniera a dus la o evolutie mai speciala a somajului:

Tab. 9.4 Evolutia somajului 1994-2004

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
ROMANIA	10,9	9,5	6,6	8,9	10,4	11,8	10,5	8,8	8,4	7,4	6,3
Nord Est	16,4	13,7	10	12,2	13,9	14,9	13,2	10,6	10,8	9,0	7,8
Sud Est	11,9	10,6	7,4	9,4	11,7	13,2	11,4	9,8	10,0	8,1	6,9
Sud	9,9	9	5,6	8	10,1	11,8	10,4	8,9	9,2	8,3	7,4
Oltenia	11	9,9	6,5	9,1	10,9	11,7	11,6	10,4	9,4	9,1	7,5
<i>Dolj</i>	14,3	12,6	7,4	7,1	8,7	11,7	12,3	11,2	7,1	8,0	5,8
<i>Gorj</i>	3,9	3,9	2,3	9,7	13	14,3	12,8	10,3	10,8	9,1	8,0
<i>Mehedinti</i>	7,7	6,2	4,5	7,8	9,4	9,5	10,3	8,8	8,8	8,8	10,2
<i>Olt</i>	12	8,5	4,4	8,2	9,8	10,8	9,5	7,4	9,9	10,6	7,7
<i>Valcea</i>	13,2	15,2	12,5	13,3	14,6	12,1	12,5	13,5	11,7	9,2	7,6
Vest	9,2	7,5	5,9	8,3	10,6	12,6	10,4	9,5	6,6	7,0	5,8
Nord Vest	10,1	8,6	5,6	8,1	8,8	10	8,5	6,8	6,8	5,4	4,2
Centru	10	9,1	6,1	8,7	10,2	11	10,3	8,6	9,0	8,3	7,8
Bucuresti	5,7	5,1	3,4	5,4	4,9	6,9	5,8	4,7	3,3	2,8	2,8

Sursa: Anuarul Statistic al Romaniei, 2002, INS – Statistica teritoriala 2006

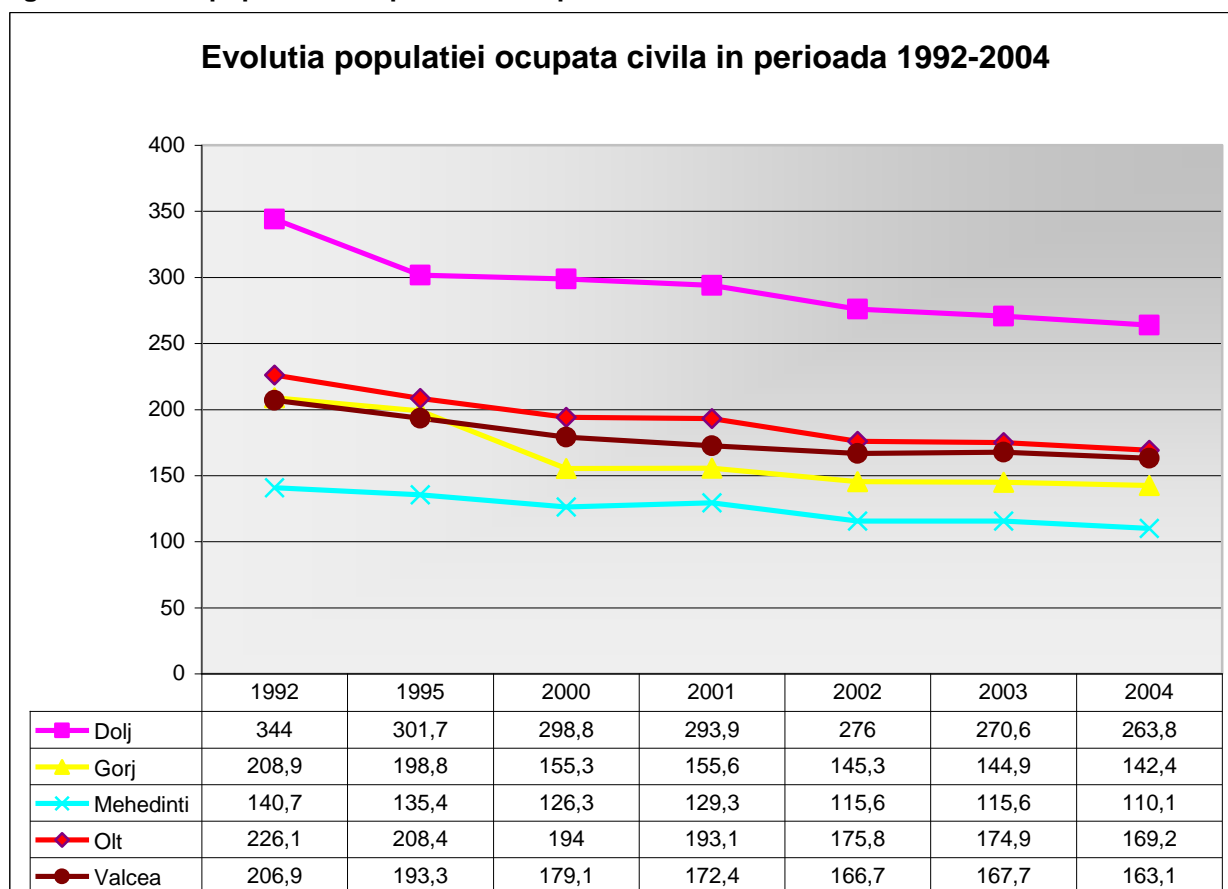
Datorita amenintarilor miscarilor sociale, procesul de restructurare miniera (inclusiv restructurarea locurilor de munca) a suferit intarzieri pana in 1997. Procesul a demarat in 1997 ducand la cresterea rapida a somajului in judetul Gorj. Diferenta intre nivelul somajului intre 1996-2001 a fost una dintre cele mai evidente in Romania: de la 2,3% in 1996 (cel mai scazut nivel din tara), la 14,3% in 1999, 12,8% in 2000 si 10,3% in 2001. Ca rezultat, daca pana in 1996 judetul Gorj a avut cea mai scazuta rata a somajului in Oltenia, in 2000 se situa pe primul loc iar in 2001 pe locul al treilea. Diferenta intre Gorj si Olt – judetele cu cea mai ridicata si cea mai scazuta rata a somajului – era de 3,3% in 2000, cea mai redusa dintre regiuni (9,2% in Sud Est, 8,8% in Regiunea Vest si 7,2% in Nord Est). In 2001 insa, diferenta a crescut la 6,1 procente (Valcea 13,5%, Olt 7,4%). Reducerea somajului dupa 2000 poate fi explicata prin amploarea muncii in economia subterana, a plecarilor la munca in strainatate, a pensionarilor, dar si prin faptul ca multi someri de lunga durata nu se mai inregistreaza la oficiile fortei de munca. Din analiza datelor statistice la nivelul anului 2004, o alta zona cu somaj ridicat (intre 7% si 8%) cuprinde judetele Gorj, Valcea si Olt, diferentierea aparand de acesta data intre primele doua judete aflate in declin industrial si ultimul preponderent agricol. O situatie speciala se inregistreaza in judetul Mehedinti unde rata somajului a crescut de la 8,2% in 2003 la 10,2% in 2004.

Piata muncii din Oltenia s-a confruntat cu o serie de probleme determinate in principal de restructurarea economica, afectand in primul rand orasele monoindustriale a caror dezvoltare era legata in mare masura de industria respectiva.

Tranzitia la economia de piata a influentat puternic gradul de ocupare al populatiei, ocuparea fortei de munca devenind una din cele mai tensionate zone ale tranzitiei. Reducerea populatiei ocupate a fost un fenomen prezent pe intreg teritoriul regiunii, diferentiat insa de la un judet la altul. In judetele Gorj si Valcea, reducerea populatiei

ocupate a fost mai drastic in principal datorita restructurarii industriei extractive, fata de alte judete unde impactul restructurarii nu a fost asa mare (Olt si Dolj).

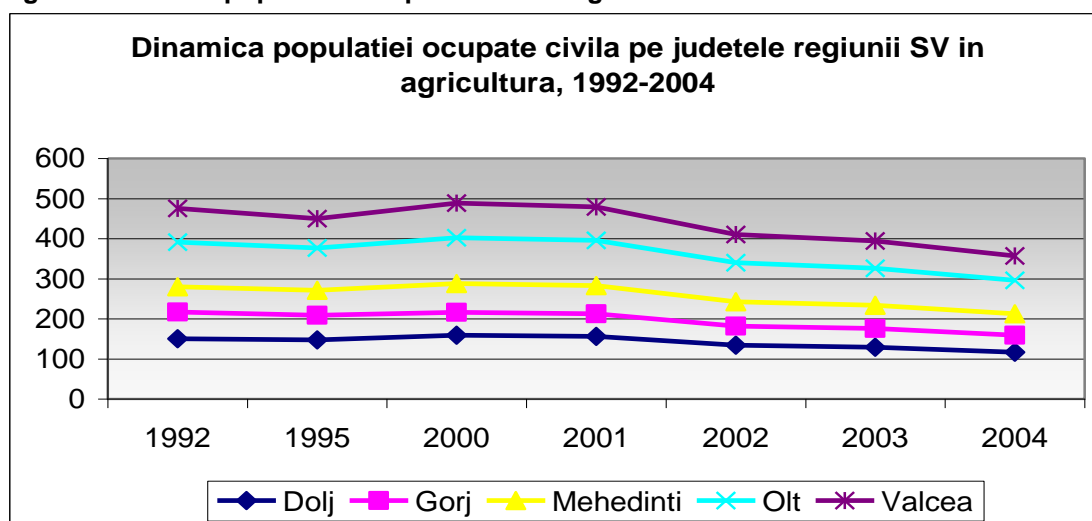
Fig. 9.3 Evolutia populatiei ocupata civila in perioada 1992-2004

Sursa: Statistica Teritoriala, INS 2006

Pe judetele regiunii Sud- Vest, dinamica populatiei ocupate in principalele sectoare economice indica anumite diferente. Se pot contura doua profile: unul cu ocupare ridicata in sectorul agricol si redusa in servicii (Olt, Dolj si Mehedinti) si unul cu ocupare relativ mica in agricultura si mai ridicata in servicii (Gorj, Valcea).

Fig. 9.4 Dinamica populatiei ocupate civila in agricultura

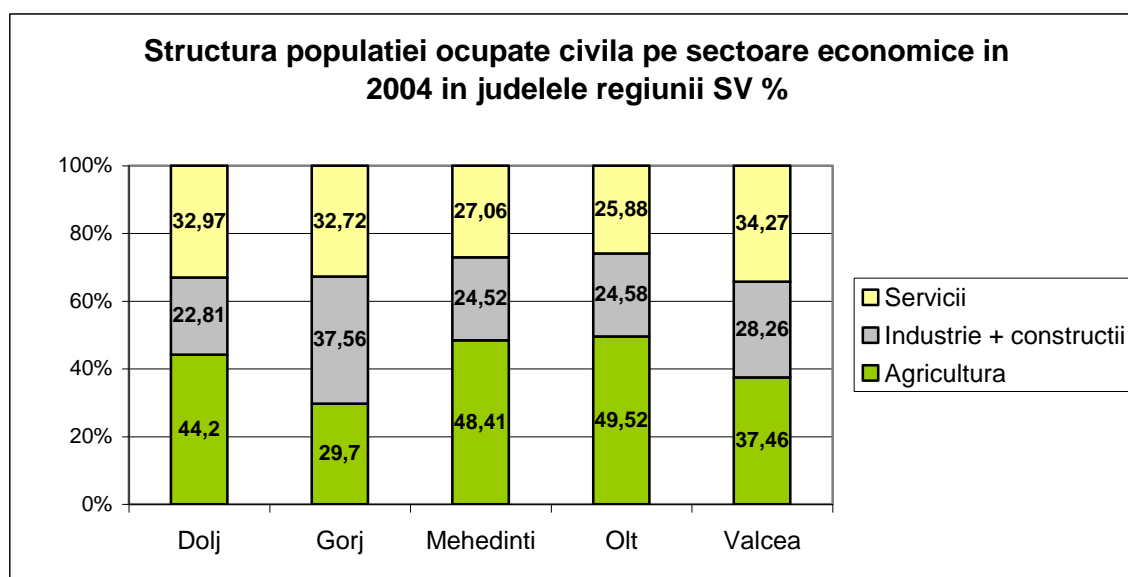
Sursa: Statistica Teritoriala, INS 2006

In ceea ce priveste agricultura, judetele cu cea mai numeroasa populatie ocupata in acest sector sunt: Dolj, urmat de Olt la o diferenta de aproximativ 30 mii persoane. Dinamica generala indica reduceri ale populatiei ocupate in agricultura in toate judetele regiunii.

Cele mai importante cresteri ale populatiei ocupate in 2004 fata de 1992 s-au produs in administratie publica, comert (judetul Dolj ,judetul Gorj, judetul Valcea), sanatate .

In afara de existenta unor dezechilibre structurale, principala problema ramane insa ponderea deosebit de ridicata a populatiei ocupate in agricultura (intre 21% in judetul Gorj si 51% in judetul Olt), in buna masura ocupare de subzistenta.

Fig. 9.5. Structura populatiei ocupate pe sectoare economice

Sursa : Statistica Teritoriala, 2006

Relieful regiunii este una din caracteristicile care diferentiaza judetele: daca Olt si Dolj au un relief dominat de campie, Gorj, Valcea si Mehedinți au un relief montan intr-un procent important. Prin urmare turismul in cele trei judete, avand o infrastructura suficient dezvoltata si potential in zonele montane, ar putea atrage o parte importanta a locurilor de munca pierdute in industrie si sectorul minier. Turismul cultural si religios ar putea fi de asemenea dezvoltat regiunea beneficiind de o mostenire culturala importanta. Fluviul Dunarea, situat in partea de sud a judetelor Olt si Dolj, nu a reprezentat pana acum o sursa pentru crearea de locuri de munca in turism, infrastructura specifica in aceasta parte a regiunii fiind slab dezvoltata.

In ceea ce priveste zonele rurale, Oltenia este singura regiune din Romania in care toate judetele componente au un nivel de dezvoltare al zonelor rurale redus sau foarte redus (dupa cum se observa pe harta de mai jos):

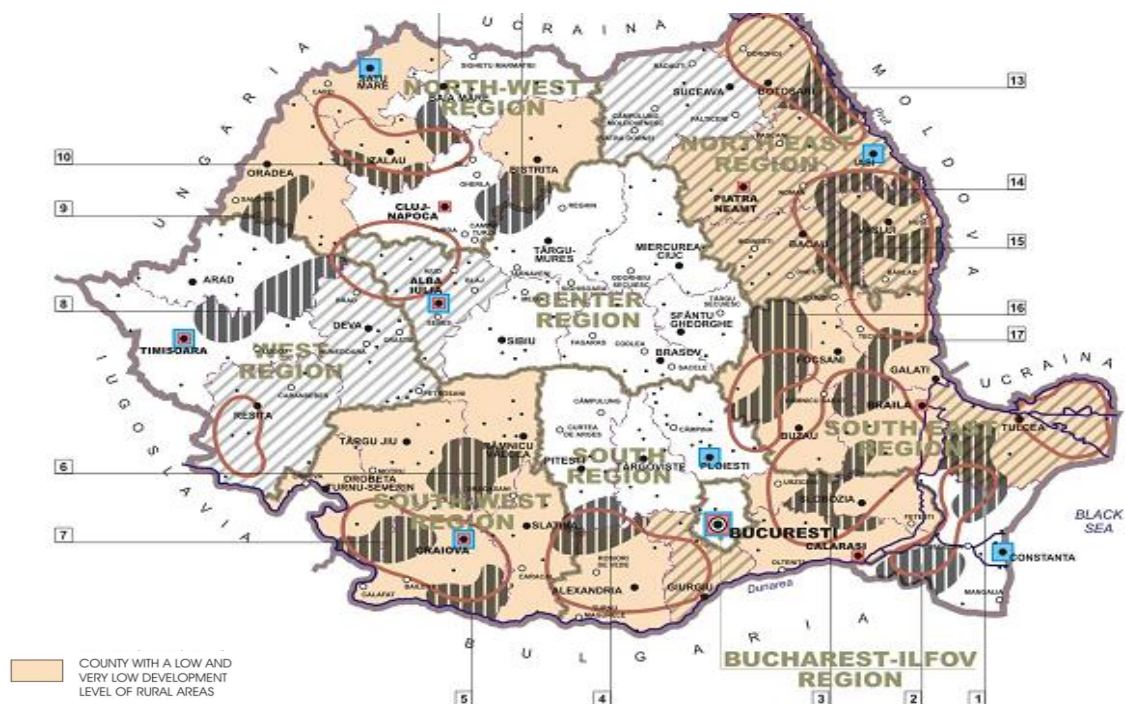

Fig. 9.6.

O imagine asupra evolutiei economice a regiunii este data de procesul de migratie: comparatia ratei migratiei in trei perioade diferite (1969, 1990 si 1999)– dar semnificative – evidentiaza aspecte importante:

Tab.9.5. Rata migratiei in Romania. Comparatie la nivelul anilor 1969, 1990, 1999.

Unitate teritoriala	Rata migratiei 1969 (%)	Rata migratiei 1990 (%)	Rata migratiei 1999 (%)
DOLJ	1.06	5.38	1.06
GORJ	1.65	2.35	1.71
MEHEDINTI	1.49	2.97	1.37
OLT	1.33	3.84	1.33
VALCEA	1.57	3.33	1.31
Valori maxime			
Hunedoara	3.78		1.72
Harghita	1.93		
Vaslui		6.13	
Calarasi		5.99	
GORJ			1.71
Valori minime			
Bucuresti-Ilfov	0.26	1.36	
Braila	0.94		
Harghita		1.63	
Satu-Mare			0.79
Giurgiu			0.89

Sursa: Elena Biji, Eugenia Lilea, Silvia Cristache, ASE Buc., Aplicarea Analizei Dispersionale la Studiul Miscarii Migratorii in Romania

In 1969 migratia era strict controlata de autoritati. In Oltenia, doar judetul Gorj a avut o rata relativ ridicata (1.65%), ca o consecinta a finalizarii procesului miscarii masive catre regiunile miniere. Procesul a demarat dupa 1950, zeci de mii de persoane (in special din sectorul agricol si din regiunea Moldova) fiind transferate in industria miniera, in special in judetele Gorj si Hunedoara (care au continuat sa aiba cea mai ridicata rata a migratiei in Romania in 1969). Cu un procent de 1.06%, Dolj a fost unul din judetele cu cea mai joasa rata a migratiei in Romania in 1969.

Pe parcursul anului 1990, libertatea de miscare a avut drept consecinta o larga migratie in afara tarii. Daca Dolj a fost unul din judetele cu cea mai ridicata rata a migratiei in Romania (5,38%), celelalte patru judete s-au situat intr-un nivel normal al ratei migratiei pentru acea perioada: Gorj a inregistrat cea mai scazuta rata cu un nivel de 2,35%, si Olt – 3.84%). O explicatie ar putea fi procentul ridicat al persoanelor cu educatie superioara care traiesc in judetul Dolj, care a reprezentat principala categorie de persoane din Romania ce au emigrat. Deoarece industria miniera nu a fost restructurata la inceputul anilor '90, Gorj a fost unul dintre judetele cu cea mai scazuta rata a migratiei pana in '96. In 1999, situatia s-a schimbat: judetul Gorj se situeaza pe locul doi in Romania in privinta ratei migratiei (1.71), dupa judetul vecin, Hunedoara – lider cu 1,72%, amandoua foarte dependente de industria miniera.

Aceasta dependenta de industria miniera cu consecintele sale sociale, este dovedita de existenta pe teritoriul judetului Gorj a tuturor celor 3 **zone defavorizate** din Oltenia, create in principalele zone de exploatare a carbunelui, unde procesul restructurarii a creat cele mai importante probleme sociale.

Un alt aspect important in analiza disparitatilor sub-regionale este situatia **infrastructurii**:

Tab. 9.6 Indicatori infrastructura

	Cai ferate	Din care electrificate	Densitatea la 1000 mp	Drumuri publice	Din care modernizate	Densitatea la 1000 mp	Porturi fluviale	Aeroporturi civile
DOLJ	220	79	29,7	2217	487	29,9	2	1
GORJ	248	233	44,3	2199	703	39,3	~	0
MEHEDINTI	129	129	26,2	1857	406	37,6	2	0
OLT	230	64	41,8	2040	1135	37,1	1	0
VALCEA	163	-	28,3	2167	634	37,6	~	0
OLTENIA	990	505	33,9	10480	3365	35,9	5	1
Romania	11053	3965	46,4	79454	20880	33,3	18	16

Sursa: Anuarul Statistic al Romaniei, 2005

Judetele Gorj si Olt au o infrastructura relativ bine dezvoltata privind reseaua de transport rutier si cai ferate, sprijinind activitatea industriala a judetelor si care, impreuna cu facilitatile oferite de portul Corabia, creeaza oportunitati bune pentru exporturi pe cale fluviala. Jud. Olt se afla pe locul 1 in Romania in ceea ce priveste nr.

de km de drumuri judetene si comunale modernizate. Dolj se situeaza pe ultimul loc in regiune in privinta densitatii drumurilor (locul 26 in Romania) si pe locul 3 in Oltenia privind densitatea cailor ferate (locul 37 in Romania).

Tab. 9.7 Indicatori utilitati infrastructura

	Nr. localitati	Nr. localitati conectate la reseaua de gaz 2004	% din total	Nr. localitati conectate la reseaua de apa 2004	% din total	Nr. localitati care beneficiaza de energie termica 2004	% din total
ROMANIA		684		1860		174	
OLTENIA		45		174		21	
DOLJ	479	5	1,04%	12	2,50%	3	0,62%
GORJ	484	19	3,92%	39	8,05%	7	1,44%
MEHEDINTI	408	-	-	41	10,04%	1	0,24%
OLT	479	9	1,87%	47	9,81%	4	0,83%
VALCEA	649	12	1,84%	35	5,39%	6	0,92%

Sursa: Anuarul Statistic al Romaniei, 2005

Privind utilitatile de infrastructura, judetele Dolj si Mehedinti se situeaza pe ultimele locuri privind numarul oraselor si comunelor conectate la reseaua de gaz. Mehedinti este singurul judet din Romania fara nici o localitate conectata la reseaua de gaz. Pana la sfarsitul anului 2004, este planificata racordarea la retea a 8 comune si orase, in conformitate cu strategia de dezvoltare a Consiliului Judetean Mehedinti. Privind volumul de gaz natural distribuit, judetul Dolj se situeaza pe locul 2 ca volum total distribuit si pe primul loc privind gazul pentru uz casnic. Aceasta situatie este determinata de volumul ridicat de gaz distribuit municipiului Craiova, aratand discrepanta uriasa intre capitala judetului si zona rurala, cea mai evidenta in judetul Dolj. Aceeasi situatie este prezenta si in privinta retelei de apa: chiar daca judetul Dolj este pe ultimul loc in Romania ca numar de localitati conectate la reseaua de apa, simpla lungime a retelei il situeaza pe locul 26 in Romania si pe locul 3 in Oltenia. Dolj este al 5-lea judet in Romania si primul in Oltenia ca volum de apa potabila distribuita. Desigur, Craiova este beneficiarul aproape al intregii cantitati.

Municipiul Craiova este "responsabil" si pentru plasarea judetului Dolj in top in regiunea Oltenia referitor la principalii indicatori privind **profilul dezvoltarii umane**

Tab. 9.8 Indicatori privind profilul dezvoltarii umane

	Vehicule private la 1000 locuitori - 2000	Abonamente TV la 1000 locuitori - 2000	Nr. Persoane la 1 medic 1999	Inscrieri in invatamantul superior (% din pop. Intre 19-23 - 1999)	Angajati in cercetare si dezvoltare (la 100.000 locuitori)	Nr. anual spectatori la teatru si concerte (la 1000 locuitori)
DOLJ	128,8	164,1	355	40,8	326,6	125,4
GORJ	118,1	141,1	650	15,2	34,9	193,1
MEHEDINTI	117,3	128,1	697	7,6	49,2	11,2

OLT	101,7	126,4	755	6,4	11,6	58,8
VALCEA	98,5	141,9	678	8,1	69,6	51,1

Sursa: UNDP, Raport 2001-2002

Diferenta mare intre Dolj si celelalte patru judete privind inscrierile in invatamantul superior, cercetare si numarul participantilor la teatre si concerte se datoreaza existentei unui puternic centru universitar in Craiova, cunoscut ca al 2-lea cel mai important centru cultural din sudul Romaniei dupa Bucuresti.

Disparitati evidente intre cele cinci judete ale Olteniei se inregistreaza in sectorul turismului. Exista discrepante enorme intre capacitatea de cazare a judetului Valcea si a celorlalte 4 judete: 65% din intreaga capacitate de cazare a regiunii Oltenia se gaseste in Valcea. Aceasta situatie este determinata de numarul mare al statiunilor balneo-climaterice din muntii judetului Valcea, cu ape minerale si o infrastructura buna in domeniul terapiei medicale. Judetele Gorj si Mehedinti sunt cunoscute mai ales pentru turismul rural si montan, insa infrastructura hotelurilor nu este foarte dezvoltata. Mehedinti, Dolj si Olt au o buna oportunitate de dezvoltare datorita fluviului Dunarea, dar turismul in regiunea fluviala este doar planificat a se dezvolta, singura parte a Dunarii suficient de bine dezvoltata pentru turism din Romania fiind Delta. Municipiul Craiova, unul dintre cele mai vechi orase din Romania si unul dintre cele mai importante centre culturale ale tarii atrage mai putin turisti decat ar putea oferi potentialul sau, fiind izolata in mijlocul campiei Olteniei, relativ departe de zonele turistice traditionale.

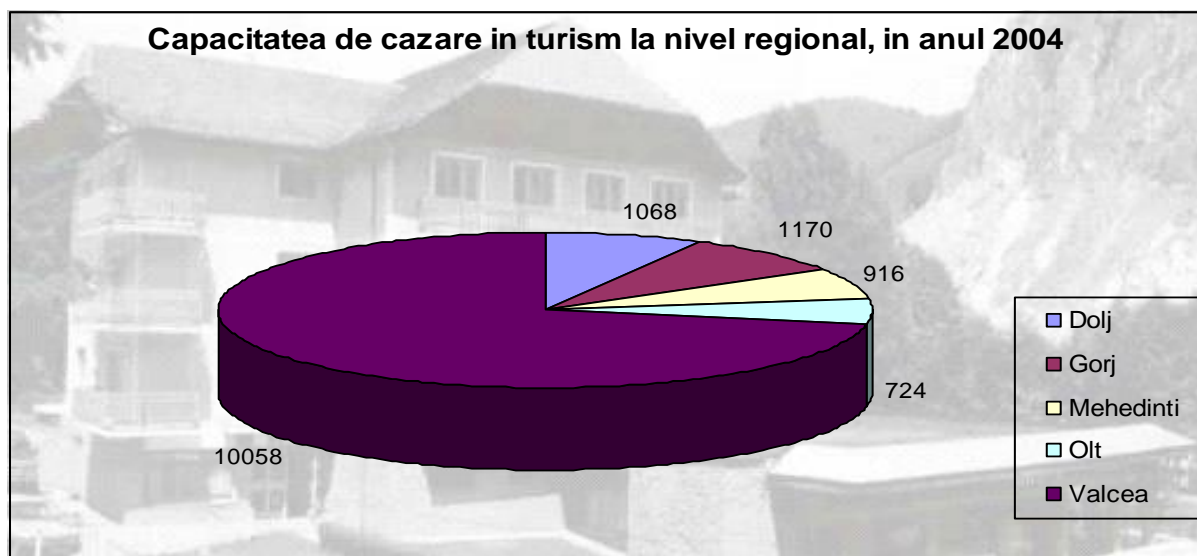

Fig. 9.7. Capacitatea de cazare in regiunea Oltenia in anul 2004

Sursa: Anuarul Statistic al Romaniei, 2005

Relatia dintre dezvoltarea rurala si urbanizarea regiunii s-a dovedit de asemenea extrem de relevanta. Cu cat distanta intre un sat si cel mai apropiat oras este mai mare, cu atat este mai mare probabilitatea ca acesta sa fie sarac. La nivelul judetelor, cu cat urbanizarea este mai ridicata, cu atat sunt mai dezvoltate satele. La nivel national, saracia ridicata in apropierea marilor orase este specifica pentru satele din Iasi, Galati si Braila. Cazul opus de sate dezvoltate in contextul unei urbanizari scazute a fost identificat in judetele Suceava si Dambovita. Cea mai buna situatie pare a fi cea a

satelor dezvoltate in contextul unor judete puternic urbanizate ca Sibiu, Brasov, Hunedoara si Ilfov. Satele regiunii Oltenia nu se incadreaza in nici una din aceste situatii extreme:

Tab. 9.9 Judetele in functie de gradul de urbanizare si dezvoltare al satelor

Grad urbanizare judet	Nivel mediu de dezvoltare al satelor in judet*			
	Foarte sarac	Sarac	Dezvoltat	Puternic dezvoltat
Sub 45% din populatie traieste in orase	Vaslui Botosani Vrancea Buzau Teleorman	Valcea Olt Ialomita Calarasi Giurgiu Bistrita- Nasaud Salaj Neamt	Suceava Gorj	Dambovita
46-55% din populatia judetului	Iasi Bacau Mehedinti Dolj	Tulcea Bihor Satu-Mare	Maramures Mures Arges	Arad Covasna Harghita Prahova
56-65% din populatia judetului	Galati		Alba	Timis Caras- Severin
Peste 65% din populatia judetului	Braila		Cluj Constanta	Sibiu Brasov Hunedoara Ilfov

Sursa: D.Sandu 2000 (coord.) Evaluarea sociala pentru Proiectul Dezvoltarii Rurale. Nevoi sociale si Actiuni in Satele din Romania, Raport Banca Mondiala, Bucuresti

- Nivelul mediu al dezvoltarii (NIVEL 98) satelor in judete pe baza populatiei satelor.

Fig. 9.8. Indexul dezvoltarii satelor NIVEL 98

